

1-сурет. Қазақ анимациялық мангасы.

Сондықтан, оқушылардың сауатты сөйлеу дағдысын дамытып, креативтілігін шындау үшін комикс әдісін қазақ тілін онлайн режимінде оқытуға интеграциялауды жөн көрдік. Өз кезегінде бұл дүниежүзінде кең қолданылтын STEAM (Science-ғылым, Technology-технология, Engineering-инженерия, Art-өнер, Mathematics-математика) моделінің негізгі принциптеріне сәйкес пәндер мен салалардың байланысын қамтамасыз етеді, әрі қазақ тілін оқытуды заманауи тұрғыдан жүзеге асыруға, мұғалімді білім алушылар алдында жаңашыл тұлға ретінде көрсетуге мүмкіндік береді [3].

«Қазақша комикс» әдісін жүзеге асыру үшін қажетті платформаларды іздеп, зерделей отырып, оқушылар мен мұғалімдерге де ыңғайлы сервис ретінде CANVA-ны таңдадық. Өйткені бұл сервистің компьютер арқылы сайты, смартфон арқылы қосымшасын қолдануға болады және онда презентация, хабарландыру жасайтын бөлімшелері де бар, яғни бірнеше жұмыс жасауға болатын кеңістік.

«Айтсаң-ұмытамын, көрсетсең - есте сақтаймын, қызықтырсаң -үйренемін». Бұл – кезкелген білім алушының психологиясындағы негізгі танымдық қағида. Осы қағиданы ұстанған функционалдық сауаттылықты дамытатын әрбір тіл маманы сын тұрғысынан ойлауды педагогикалық үдеріске толығымен енгізгенде оқытудың нәтижесін көре алады. Тиімділігі: оқушы белсенділігін арттырып, өз күшіне деген сенімін дамыта түседі. Тақырыпқа немесе тапсырмаға өз көзқарасын айту (жазу) арқылы материалды меңгеріп, жадына бекітеді.

Қорыта келгенде, «Шын білім тәжірибеде ғана туады. Білім жолының негізі – тәжірибе. Жаттап алып білген білім кісіден сұрап киген тон сияқты. Тойда тонымды бер деп шешіп алғандай, жаттап алып білген білім мектептің табалдырығын аттай бере естен шығады да ұмытылады», – деген Әлихан Бөкейханұлының тұжырымы оқу үдерісінде кеңінен қолдау тауып отыр.

Әдебиеттер:

1. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 қаулысы// <http://adilet.zan.kz>
2. Абильдина С.К., Айтжанова Р.М., Айдарбекова К.А. Сандық білім беру ресурстарын оқу үдерісінде пайдаланудың тиімділігі// Қазақстанның ғылымы мен өмірі. Халықаралық ғылыми-көпшілік журнал.-2018.- №4 (61), 245-247 б.
3. <https://qazcomics.kz/kz/comics/8/2>.

Алтынбекова Қ.Т., ШаушековаБ.Қ.
Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті

БАСТАУЫШ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНА МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАР АРҚЫЛЫ АҚЫЛ-ОЙ ТӘРБИЕСІН БЕРУ

Аннотация. Мақалада «мультимедиялық құралдар» ұғымының мәні сипатталған, бастауыш сынып оқушыларының оқу процесінде мультимедиялық құралдарды қолдану ерекшеліктері анықталып, мультимедиялық құралдарды қолданудың әсері сипатталған. Мультимедиялық құралдарды қолдану оқушыларға ақыл-ой тәрбиесін беруде, бастауыш сынып оқушыларын оқыту

процесінің тиімділігін арттыруда, оқу материалын игеру сапасын жақсартуда мүмкіндік беретіндігі қарастырылған.

Кілт сөздер: мультимедиялық құралдар, бастауыш сынып оқушылары, ақыл-ой тәрбиесі.

Бастауыш мектеп оқушыларының ақыл-ой қабілетінің дамуы оқу материалын оның қабылдауына қаншалықты көрнекі және ыңғайлы екендігіне байланысты. Сабақ барысы әсерлі, эмоционалды, ең бастысы нәтижелі болуы керек. Сонда ғана оқушыларға берілген білім мен тәрбие ұзақ уақыт есте сақталады, оның білімінің берік іргетасы қалануына негіз болады. Дәстүрлі оқыту әдістері мен заманауи ақпараттық технологиялардың үйлесімі мұғалімге осы күрделі міндетті шешуге көмектесе алады. Бастауыш мектеп оқушыларын оқыту процесіне ақпараттық технологияларды енгізу әртүрлі ақпараттық ресурстарға қол жеткізуді қамтамасыз етеді және оқыту мазмұнын байытуға ықпал етеді, оған логикалық және ізденушілік сипат береді, сондай-ақ оқушылардың танымдық қызығушылығын арттыру, олардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, психикалық белсенділікті ынталандыру жолдары мен құралдарын іздеу мәселелерін шешеді. Қазіргі заманғы компьютерлік технологиялар оқу үдерісін дамытуға үлкен мүмкіндіктер беруде.

Қазіргі уақытта мультимедиялық құралдар білім берудің әртүрлі салаларына көбірек енгізілуде. Бұл ақпараттық технологиялардың ең дамып келе жатқан және перспективалы бағыттарының бірі. Бұған оқу орындарында заманауи компьютерлік техника мен бағдарламалық қамтамасыз етудің таралуы, білім беруді ақпараттандырудың мемлекеттік бағдарламаларының қабылдануы ықпал етеді. Көп жағдайда ақпараттандыру құралдарын пайдалану оқушылардың оқу тиімділігіне оң әсер етеді.

Мультимедиялық құралдар – бұл компьютерлік мүмкіндіктер арқылы ақпаратты ұсынудың ыңғайлы және тиімді әдісі. Мультимедиялық бағдарламалардағы ақпарат үш құрал арқылы беріледі – графика, аудио және видео, яғни баланың назарын ұзақ уақыт сақтайтын факторлар [1].

Мультимедиа ақыл-ой тәрбиесін беруде, коммуникативтік қабілеттерді дамытуға, нақты білімді жинақтауға ықпал етеді, сондай-ақ ақпараттық сауаттылықты дамытуға ықпал етеді.

Материалдың көрнекілігі оның ассимиляциясын арттырады, өйткені оқушылардың қабылдауына барлық визуалды, механикалық, есту және эмоционалды арналары қатысады.

Бастауыш мектеп оқушыларының сабақтарына оқу материалын дайындау мен ұсынудың ең сәтті түрлерінің бірі мультимедиялық презентациялар жасау деп атауға болады. Бұл компьютерлік бағдарламалар арқылы ақпаратты ұсынудың ыңғайлы және тиімді әдісі:

– мұғалімге сабақта максималды оқу әсеріне қол жеткізуге мүмкіндік беретін белгілі бір сабақтың, тақырыптың, пәннің ерекшеліктеріне қарай оқу материалын өз бетінше құрастыруға мүмкіндік береді;

– сөзбен айтып жеткізу мүмкін емес нәрсені тез, әрі анық бейнелейді;

– қызығушылық тудырады және ақпарат беру процесін түрлендіреді;

– сөйлеудің әсерін күшейтеді [2].

Мультимедиялық презентациялар толық құрылымдық ақпаратпен толтырылған анықтамалық бейнелер жүйесі түрінде оқу және дамыту материалдарын алгоритмдік түрде көрсетуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар қабылдаудың әртүрлі арналары тартылады, бұл оқушылардың жадына тек фактілік емес, сонымен қатар ассоциативті түрде ақпаратты енгізуге мүмкіндік береді [3].

Мұндай сабақтар келесі дидактикалық міндеттерді шешуге көмектеседі:

❖ пән бойынша базалық білім алу;

❖ алған білімдерін жүйелеу;

❖ өзін-өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;

❖ жалпы оқуға және оның ішінде нақты пәнге мотивацияны қалыптастыру;

❖ оқушыларға оқу материалымен өзіндік жұмыс істеуде оқу-әдістемелік көмек көрсету.

Гипермәтіндік сілтемелерді пайдаланатын құрылымдық мультимедиялық презентация макетін жүйелі, аналитикалық ойлауды дамытады. Сонымен қатар, презентацияның көмегімен танымдық әрекетті ұйымдастырудың әртүрлі формаларын қолдануға болады: фронтальды, топтық, жеке. Осылайша, мультимедиялық презентация сабақтың үш дидактикалық мақсатына жақсы сәйкес келеді:

Білім беру аспектісі: оқушылардың оқу материалын қабылдауы, зерттеу объектілеріндегі байланыстар мен қатынастарды түсіну.

Даму аспектісі: оқушылардың танымдық қызығушылығын дамыту, жалпылау, талдау, салыстыру, оқушылардың шығармашылық белсенділігін белсендіру.

Тәрбиелік аспектісі: ақыл-ой тәрбиесін беру, ғылыми дүниетанымға тәрбиелеу, өзіндік және топтық жұмысты нақты ұйымдастыра білу, өзара көмек сезіміне тәрбиелеу.

Оқу материалын ұсынудың мультимедиялық құралдарын олар қолдайтын функциялары бойынша жаңа буынның көрнекілік құралдарына жіктеуге болады. Оқыту құралдары жүйесінде және оқу процесінде оқытудың медиа құралдарын анықтау үшін оларды педагогикалық тұрғыдан қолдану орынды екенін ескеру қажет:

- оқушылардың көрнекі-бейнелі ойлауын дамытуға ықпал етеді;
- оқу материалын беру кезеңінде зейінді (еріксіз және ерікті) ынталандырады;
- оқушылардың оқу-танымдық іс-әрекетін жандандыруға ықпал етеді;
- тәжірибемен зерттелетін теориялық сұрақтарды байланыстыруға мүмкіндік береді;
- оқушылар сабақта тікелей байқай алмайтын құбылыстардың практикалық қолданылуын көрсету мүмкіндігін арттырады;
- оқу мотивациясын қалыптастыруға ықпал етеді, оқуға деген қызығушылықты арттыруға, тиімді оқытуға көзқарас қалыптастыруға ықпал етеді;
- оқу пәндерінің және жалпы топтың (сыныптың) оқу материалын меңгеру деңгейін тез және қарапайым бағалауға мүмкіндік береді.

Мысалы, медиа құралдарды пайдалану әрдайым оқушылардың белсенділік деңгейінің жоғарылауына әкеледі, сәйкесінше зейіннің дамуын күшейтеді және оқу материалын игеруге деген ынта деңгейін арттырады.

Әрбір бастауыш сынып оқушысының бірқатар психологиялық ерекшеліктері бар: көрнекі-бейнелі ойлау, жарқын және динамикалыққа еріксіз назар аудару, ойын әрекетінен оқу әрекетіне ауысу, эмоционалды ұтқырлық. Мұның бәрі оқу процесіне медиа қаражатты қосу үшін қолайлы жағдай жасайды.

Мультимедиялық оқыту құралдарын қолдану бастауыш сынып оқушыларының танымдық және шығармашылық мүмкіндіктерін қалыптастыруға ықпал етеді. Бұл құралдар білім алу процесінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін көрнекі ақпараттың жаңа түрлерін жасауға мүмкіндік береді. Мультимедиялық құралдарды қолдана отырып құрылған сабақтар көптеген оқу міндеттерін шешуге көмектеседі, мысалы, жаңа бағдарламалық материалды игеру, бұрын оқығанды жүйелеу, оқу мотивациясының деңгейін арттыру, өткенді бекітуге әдістемелік көмек көрсету. Оларды бастауыш сынып оқушыларына білім беру процесінде қолдану кез-келген көрнекілік пен техникалық оқыту құралдарын қолдану сияқты орынды болуы керек.

Мультимедиялық құралдарды қолдана отырып құрылған сабақтардың дидактикалық құндылығы – бұл сабақтың тақырыбына сәйкес келетін кез-келген нысанды дауыстап айтуға, анимация қосуға және белгілі бір білім беру мақсатына өзгертуге болады [4]. Кәсіби қызметінде мультимедиялық оқыту құралдарын қолданатын мұғалім сабақты құру логикасына назар аударады, бастауыш сынып оқушыларының психологиялық және жас ерекшеліктерін ескереді, бұл оқушылардың білім деңгейіне қауіпсіз әсер етеді.

Мультимедиялық оқыту құралдарының арқасында бастауыш сынып оқушылары оқу процесінде жаңа ақпаратпен танысады, әртүрлі қиындық деңгейлеріндегі тапсырмаларды орындайды. Осылайша, мұғалімнің және мультимедиялық құралдардың кешенді жұмысы білім беру қызметінің сапасын едәуір жақсартады. Мультимедиялық құралдарды қолдану оқыту процесін жандандырады, оқушыларға ақыл-ой тәрбиесін береді, оқушылардың зерттелетін пәнге деген қызығушылығын арттырады, бастауыш сынып оқушыларын оқыту процесінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді, оқу материалын игеру сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер:

1. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. - 64 с.
2. Захарова Н.И. Внедрение информационных технологий в учебный процесс // Начальная школа, 2013.
3. Мантуленко В.В. Мультимедиа в современном образовании / Актуальные проблемы воспитания и образования: Выпуск 6: межвузовский сборник научных статей / под ред. М.Д. Горячева – Самара: Изд-во "Самарский университет", 2012.
4. Гордиевских В.М., Петухов Д.В. Технические средства обучения: Учеб. пособие. Шадринск: ШГПИ, 2015.